

ÜSÂME B. ZEYD (R.A.):

Hz. Peygamber'in Sahabeye Önder Kıldığı Bir Genç

DOÇ. DR. SALİH KESGİN

Müslümanlarda büyük bir bekleyiş var... Ebû Bekir (r.a.), Ömer (r.a.), Ebu Ubeyde (r.a.) ve Sa'd b. Ebî Vakkas (r.a.) gibi sahabenin önde gelenlerinin de içinde yer aldığı büyük bir ordu Şam topraklarına gönderilmek üzere hazırlanmaktadır Medine'de. Resûlullah, (s.a.s.) vefatı öncesinde hastalığının günden güne daha da ağırlaşmasına rağmen bu sefere ayrı bir önem vermekte, ashabını hazırlanan orduya katılmaya teşvik etmektedir. Tam da böylesi bir süreçte Medine sokaklarında bir söylenti dolaşmaya başlar:

"Peygamber ilk muhacirlere bir çocuğu komutan tayin etti!" (İbn Sa'd, Tabakat, Beyrut: Daru Sadr, 1968, II/190.)

Yayılan bu bilgiyi araştırdıklarında doğru olduğunu öğrenir ashab. Evet; Hz. Peygamber, henüz 18-20 yaşlarında olduğu bilinen, anne babası Müslüman olmadan evvel köle statüsünde bulunan Üsâme b. Zeyd'i (r.a.) ensar ve muhacirin önde gelenlerinin de yer aldığı orduya komutan olarak tayin etmiştir. Zihinlerde yer eden "Nasıl olur?" sorusu dile de dökülmeye başlayınca âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.) sahabe-i kirama şöyle seslenir:

"Siz onun komutanlığını eleştiriyorsunuz, daha önce babasının komutanlığına da dil uzatmıştınız. Allah'a yemin olsun ki Zeyd, komutanlığa gerçekten lâyük idi ve bana insanların en sevimlisidir. Kendisinden sonra da bana insanların

en sevimlisi, oğlu Üsâme b. Zeyd'dir." (Buhârî, "Eymân ve nüzûr", 2.)

Resul-i Ekrem (s.a.s.) bu görevlendirmesiyle, sadece dirayetli bir genci komutan tayin ederek Hz. Ömer gibi pek çok sahabinin onun emri altında bulunmasında hiçbir mahzur olmadığına dikkat çekmekle kalmamış, toplumsal statü algısını da alt üst ederek azatlı bir köle çocuğunun birçok asil kimseye kumandan olabileceğini de ortaya koymuş oluyordu.

"Üsâme bana insanların en sevimlisidir." iltifatına mazhar olan Üsâme b. Zeyd (r.a.), ashab arasında farklı bir konumdadır artık ve "Resûlullah'ın sevdiği kişi" anlamına gelen "Hibbu Resulillah" lakabıyla anılmaya başlar arkadaşları arasında...

O, ömrünün yaklaşık yirmi yılını Resul-i Ekrem'in hususi himaye ve terbiyesinde geçirendir; Peygamber Efendimizin (s.a.s.) hür kıldığı ve evlat edindiği ilk Müslümanlardan Zeyd b. Harise'nin (r.a.) ve kâinatın efendisine küçük yaşlarında dadılık yapan Ümmü Eymen'in (r.a.) oğludur.

Yaşı küçük olduğu için Bedir'e ve Uhud'a katılamayan, ancak Hendek Gazvesi'ne, Mekke'nin fethine katılan ve Resul-i Ekrem (s.a.s.) ile birlikte Kâbe'nin içine girerek putlardan temizlenmesine yardım edendir o.

İfk Hadisesi'nde ise Hz. Aişe'ye atılan iftira karşısında dimdik duran ve "Ya Resûlallah ben senin ailen

"Üsâme bana insanların en sevimlisidir." iltifatına mazhar olan Üsâme b. Zeyd (r.a.), ashab arasında farklı bir konumdadır artık ve "Resûlullah'ın sevdiği kişi" anlamına gelen "Hibbu Resulillah" lakabıyla anılmaya başlar arkadaşları arasında...

Hicretin sekizinci yılında; mücadeleyi kaybettiği son anda "Lâ ilâhe illallah!" diyerek aman dileyen bir müşrikin -gerçekten mümin olmadığı kanaatiyle- bu beyanını dikkate almadığı için Resûlullah'ın (s.a.s.) "Kalbini yarıp da mı baktın?" sorusuyla karşılaşınca "Keşke daha önce değil de bugün Müslüman olsaydım." diyecek kadar Hz. Peygamber'i üzdüğüne hayıflanandır Hz. Üsâme.

hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Bu söylenen yalan ve batıldır." (İbn Hişam, es-Siretü'n-Nebeviyye, II/301.) diyendir Hz. Üsâme.

Resûlullah'ın (s.a.s.), kendisini çok sevdiğini bilen ashabı kırmayarak hırsızlık yapan bir kadının affedilmesi talebine aracılık edince; Fahr-i Kâinat'ın (s.a.s.) kendi kızı Fâtıma da aynı suçu işlemiş olsa Allah'ın koyduğu cezayı ona da uygulayacağını söylediğini (Buhârî, Fezâilü's-Sahâbe, 18.) tarihin altın sayfalarına yazdırandır o.

Hicretin sekizinci yılında; mücadeleyi kaybettiği son anda "Lâ ilâhe illallah!" diyerek aman dileyen bir müşrikin -gerçekten mümin olmadığı kanaatiyle- bu beyanını dikkate almadığı için Resûlullah'ın (s.a.s.) "Kalbini yarıp da mı baktın?" sorusuyla karşılaşınca "Keşke daha önce değil de bugün Müslüman olsaydım." (Müslim, İman, 158.) diyecek kadar Hz. Peygamber'i üzdüğüne hayıflanandır Hz. Üsâme.

Tam da bu nedenle Üsâme b. Zeyd (r.a.), Hz. Osman ve Hz. Ali dönemlerinde meydana gelen ihtilaflardan uzak durmuş, "Lâ ilâhe illallah" diyen bir kişiyle mücadele etmemeyi benimsemiştir.

Âlemlere Rahmet Efendimiz'den pek çok hadis nakledilir kendisinden. Hz. Peygamber'in rahmet pınarından bizlere aktardığı hadis-i şerifler içerisinde şu hadis Müslümanlar olarak bizlere bir hayat ölçüsü sunar:

"Her kime bir iyilik yapılır, o da yapan kimseye 'Allah seni hayırla mükâfatlandırır!' derse, onun için en güzel duayı yapmış olur." (Tirmizî, Birr, 87.)

Allah'ım! Bizleri bildiklerini hayatına geçirmek için emek veren salih kullarından eyle...

Âmin.